

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce **J. H.**, zast. JUDr. Jiřím Ondrouškem, advokátem se sídlem v Praze, Senovážné nám. 23, proti žalovanému **Ministerstvu financí**, se sídlem v Praze 1, Letenská 15, v řízení o kasační stížnosti žalobce - stěžovatele proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2005, č. j. 9 Ca 275/2004 - 41,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále též „stěžovatel“) včasnou kasační stížností napadl shora uvedené usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla odmítnuta jeho žaloba domáhající se zaplacení částky 347 493 Kč s příslušenstvím, s tím, že žalovaný je odpovědný za počinání Finančního úřadu v Tanvaldu.

V žalobě ze dne 31. 10. 2004 se žalobce podanou žalobou domáhal zaplacení částky 347 493 Kč s příslušenstvím, a uvádí, že žalovaný je odpovědný za počinání Finančního úřadu v Tanvaldu (dále jen finanční úřad) a dalších organizačních složek, které v souvislosti s daňovým přiznáním k dani z převodu nemovitostí nepřihlédly k žalobcovým nepříznivým majetkovým poměrům, odmítly uznat posudky znalců Ing. P. H. a V. M. z 30. 10. 1994 o ceně převedených nemovitostí před jejich prodejem v březnu 1995 a zadaly vypracování posudku

ke stanovení ceny převedených nemovitostí znalci P. B., který stanovil cenu nemovitosti na 1 200 000 Kč oproti posudkům znalců Ing. H. a V. M., kteří stanovili cenu nemovitostí ve výši 780 000 Kč. Ačkoliv na základě posudku znalce B. vyměřoval finanční úřad daň z převodu nemovitostí, posudek žalobci odmítl předat, i když o jeho předání výslovně žádal a k vymození daně za žalobcem příkazem ze dne 28. 11. 2001, č. 33288/01188970/6094 uvalil exekuci v celkové výši 84 938 Kč. Exekuce byla realizována srážkami z žalobcova invalidního důchodu u České správy sociálního zabezpečení. Žalobce dne 29. 8. 1998 požádal finanční úřad o posečkání daně z převodu nemovitostí s ohledem na své majetkové poměry a dne 16. 5. 1999 požádal též úřad o úplné prominutí daně ze stejných důvodů. Odvolání proti exekučnímu příkazu žalobce finanční úřad zamítl rozhodnutím ze dne 2. 1. 2002, č. j. 78/02/188970/6094. Rozhodnutím stejného úřadu ze dne 7. 2. 2002, č. j. 4481/188970/6094 bylo nařízeno Katastrálnímu úřadu v Jablonci nad Nisou zřídit pro finanční úřad zástavní právo k nemovitostem v žalobcově vlastnictví pro zajištění sporné pohledávky, a to přesto, že finanční úřad měl její úhradu již zajištěnou exekučním příkazem u České správy sociálního zabezpečení. Výše sporné pohledávky finančního úřadu činila 84 938 Kč, když hodnota obstatených nemovitostí činila nejméně její trojnásobek, tedy 350 000 Kč. Na základě exekučního příkazu finančního úřadu provedla Česká správa sociálního zabezpečení od února 2002 do listopadu 2003 z žalobcova invalidního důchodu srážky v celkové hodnotě 84 938 Kč. Dne 26. 4. 2004 převzal žalobce rozhodnutí finančního úřadu č. j. 5150/04/188970/6094 o přeplatku ve výši 5239 Kč, na osobním daňovém účtu, když tento přeplatek mohl vzniknout pouze ze srážek prováděných na základě exekučního příkazu tohoto úřadu k úhradě daně z převodu nemovitostí. Přípisem z 27. 5. 2004 vyzval žalobce finanční úřad k úhradě škody ve výši 2843 Kč, která mu byla způsobena nesprávným výpočtem a stržením daně z převodu nemovitostí. Finanční úřad rovněž vymohl na žalobci částku 4650 Kč za posudek znalce B., který si u znalce finanční úřad sám objednal, a který přes žádost žalobce nebyl finančním úřadem vydán. Až dne 18. 12. 2003 vydal finanční úřad rozhodnutí č. j. 33642/03/188970/6094, kterým zrušil zástavní právo k žalobcovým nemovitostem. Pohledávka, kvůli které bylo zástavní právo zřízeno, byla exekuci z žalobcova invalidního důchodu uhrazena v srpnu 2003, finanční úřad však zaslal rozhodnutí o zrušení zástavního práva katastrálnímu úřadu v Jablonci nad Nisou až dne 1. 3. 2004. Z uvedeného žalobce dovodil, že jeho vlastnická a dispoziční práva k nemovitostem byla celých 6 měsíců zatížena až zmařena zbytečným zástavním právem pro zajištění sporné pohledávky finančního úřadu uhrazené již v srpnu 2003. Žalobce proto podáním ze dne 18. 10. 2004 požádal finanční úřad o poskytnutí náhrady škody za újmu v právech, kterou mu finanční úřad tímto způsobil a náhradu škody vyčíslil částkou ve výši 90 000 Kč. K tomu žalobce poukázal na skutečnost, že až dne 24. 1. 2002 rozhodnutím č. j. 2018/02/188971/5844 zamítl zmíněný finanční úřad žalobcovu žádost o posečkání daně z převodu nemovitostí a až dne 23. 8. 2004 rozhodnutím č. j. 22266/188960/1624 zamítl stejný úřad žalobcovu žádost o úplné prominutí daně z převodu nemovitostí. Žalobce považuje postup finančního úřadu za protiprávní, neboť v jeho důsledku byla žalobci způsobena rozsáhlá újma na právech a vážné psychické trauma, k jehož zhojení považuje za přiměřené zaplacení částky 250 000 Kč. Ze všech těchto důvodů žalobce žádá na žalovaném zaplacení částky 347 493 Kč s příslušenstvím.

Městský soud napadeným usnesením odmítl žalobu podle ustanovení § 46 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“), s odůvodněním, že z obsahu podané žaloby je zřejmé, že žalobce se svým návrhem domáhá rozhodnutí v jiné právní věci vyplývající z občanskoprávních vztahů, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení. V projednávané věci je touto „jinou věcí“ žaloba na náhradu škody způsobené žalobcem tvrzeným nezákonným rozhodnutím a nesprávným postupem správního orgánu při výkonu veřejné moci.

V usnesení v bodu I. poučení městský soud uvedl, že „v této věci se žalobce může domáhat svého práva podáním žaloby ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení (§ 46 odst. 2 s. ř. s.) u toho okresního (obvodního) soudu, který je obecným soudem účastníka (žalovaného ministerstva), jemuž má být povinnost k plnění uložena (§ 84 a násl. o. s. ř.) a to tak, aby v této lhůtě žaloba došla soudu příslušnému k občanskému soudnímu řízení (§ 84 odst. 3 o. s. ř.)“.

Stěžovatel napadl včasnou kasační stížností výrok I. výše uvedeného usnesení městského soudu, kterým byla odmítnuta jeho žaloba, a to konkrétně z důvodu tvrzeného nesprávného právního posouzení věci. Je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také stěžovatelem výslovně tvrzené nesprávné posouzení právní otázky soudem.

V kasační stížnosti stěžovatel namítá, že s ohledem na obsah žaloby, ze které vyplývá, že žalobce se domáhá náhrady škody za nesprávná a nezákonná rozhodnutí státního orgánu, resp. za nesprávný úřední postup takového orgánu, měl soud žalobce vyzvat nejprve k doplnění či upřesnění žaloby nebo přímo vyslovit svou nepříslušnost a věc postoupit věcně a místně příslušnému soudu. Stěžovatel dále namítá, že pouze ze skutečnosti, že žaloba je podána u označeného soudu, nebylo možno dovodit, že jde o žalobu proti rozhodnutí správního orgánu dle § 65 a násl. s. ř. s.

Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud usnesení městského soudu zrušil a věc postoupil Obvodnímu soudu pro Prahu 1 jako soudu příslušnému.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud vázán rozsahem a důvody podané kasační stížnosti (ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), přezkoumal napadené usnesení a dospěl k závěru, že kasační stížnost je nedůvodná.

Stěžovatel tvrzené nesprávné posouzení právní otázky soudem spatřuje v tom, že soud aplikoval jiný právní předpis než měl správně použít, neboť namítá, že měl vyslovit svou nepříslušnost a věc postoupit věcně a místně příslušnému soudu.

Předpokladem úspěšnosti kasační stížnosti spočívající na důvodu dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. je, aby soudem vydané rozhodnutí bylo v rozporu (a tedy nezákonné) s ustanoveními soudního řádu správního upravujícími důvody odmítnutí návrhu (§ 46 s. ř. s.).

Od 1. 1. 2003, kdy nabyt účinnosti s. ř. s., který nově upravuje správní soudnictví, se správní soudy, tj. specializované senáty krajských soudů a Nejvyšší správní soud, ve svém procesním postupu řídí samostatným zákonem, a to s. ř. s.

Dle § 46 odst. 2 s. ř. s. soud usnesením odmítne návrh tehdy, domáhá-li se navrhovatel rozhodnutí ve sporu nebo v jiné právní věci, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení, anebo domáhá-li se návrhem přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci.

V usnesení o odmítnutí návrhu musí být navrhovatel poučen o tom, že do jednoho měsíce od právní moci usnesení může podat žalobu a ke kterému věcně příslušnému soudu.

V kasační stížnosti stěžovatel namítá, že s ohledem na obsah žaloby, ze které vyplývá, že žalobce se domáhá náhrady škody za nesprávná a nezákonná rozhodnutí státního orgánu, resp. za nesprávný úřední postup takového orgánu, měl soud žalobce vyzvat nejprve k doplnění či upřesnění žaloby nebo přímo vyslovit svou nepřislušnost a věc postoupit věcně a místně příslušnému soudu.

K výše uvedenému Nejvyšší správní soud uvádí, že specializovaný senát městského soudu, kterému byla věc přidělena, postupoval v souladu se s. ř. s., a když zjistil, že předmětem sporu je nárok na náhradu škody, usnesením žalobu odmítl v souladu s ustanovením § 46 odst. 2 s. ř. s. Stěžovatelem navrhovaný postup vyslovení nepřislušnosti a postoupení věci věcně a místně příslušnému soudu v takovém případě s. ř. s. specializovanému senátu městského soudu neumožňuje.

I v případě, že by věc u městského soudu nebyla přidělena specializovanému senátu rozhodujícímu ve věcech správního soudnictví, s ohledem na ustanovení § 104a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), nepřicházel by v úvahu stěžovatelem navrhovaný postup. Žaloba by i v takovém případě byla podána u věcně nepřislušného obecného soudu a dle ustanovení § 104a o. s. ř. „má-li okresní nebo krajský soud za to, že není věcně příslušný, předloží věc se zprávou o tom svému nadřízenému vrchnímu soudu, jestliže věc podle jeho názoru náleží do věcné příslušnosti okresních, krajských nebo vrchních soudů, popřípadě soudů zřízených k projednávání a rozhodování věcí určitého druhu, nebo Nejvyššímu soudu, jestliže věc podle jeho názoru náleží do věcné příslušnosti Nejvyššího soudu. Účastníci řízení mají právo se k tomuto postupu a k soudem uváděným důvodům vyjádřit. Vrchní soud (Nejvyšší soud) pak rozhodne, které soudy jsou k projednání a rozhodnutí věci příslušné v prvním stupni, není-li sám věcně příslušný“. Dle ustanovení § 104a odst. 6 „v usnesení, jímž bylo rozhodnuto, že k projednání a rozhodnutí věci jsou příslušné v prvním stupni jiné soudy, než u kterých bylo zahájeno řízení, se rovněž uvede soud, jemuž bude věc postoupena k dalšímu řízení, ustanovení § 105 tím není dotčeno“. Dle ustanovení § 104a odst. 7 „usnesením vrchního nebo Nejvyššího soudu o věcné příslušnosti jsou účastníci řízení a soudy vázáni“.

Co se týká tvrzení stěžovatele, že nemůže akceptovat doporučení městského soudu obsažené v poučení o podání této žaloby obecnému soudu, který je k jejímu projednání a rozhodnutí v občanském soudním řízení věcně a místně příslušný, neboť žalobu podal z důvodu, které mají původ v roce 2001 až 2003, takže kdyby žalobu podal nyní znovu k věcně a místně příslušnému soudu, tento soud by ji nyní (v roce 2005) odmítl pro zmeškání lhůty, nemůže s ním Nejvyšší správní soud souhlasit, neboť o. s. ř. ve znění po novele provedené zákonem č. 151/2002 Sb. v ustanovení § 82 odst. 3 stanoví, že odmítl-li žalobu (návrh na zahájení řízení) soud, který rozhoduje podle zvláštního zákona věci správního soudnictví, protože šlo o věc, kterou soudy projednávají a rozhodují v občanském soudním řízení, a došla-li soudu příslušnému k občanskému soudnímu řízení do jednoho měsíce od právní moci usnesení žaloba (návrh na zahájení řízení) v této věci, platí, že řízení o ní je u soudu zahájeno dnem, kdy soudu došla odmítnutá žaloba (návrh na zahájení řízení).

Zákon zde důsledně uplatňuje dispoziční zásadu. Soud v usnesení o odmítnutí návrhu navrhovatele jen poučí o právu podat návrh u příslušného soudu, ale odmítnutý návrh sám příslušnému soudu nepostoupí.

Stěžovatel dále v kasační stížnosti uvádí, že to, že žaloba směřuje proti České republice je patrné již z její rubriky, i z petitu, kterým je požadováno finanční plnění. Pouze ze skutečnosti, že žaloba je podána u označeného soudu, nebylo možno dovodit, že jde o žalobu proti rozhodnutí správního orgánu dle § 65 a násl. s. ř. s.

K tomuto názoru Nejvyšší správní soud uvádí, že v postupu městského soudu neshledal pochybení či porušení zákona. Žalobce v žalobě zmiňuje několik rozhodnutí finančního úřadu a městský soud zde až po posouzení věci dospěl k závěru, že z obsahu podané žaloby je zřejmé, že žalobce se svým návrhem domáhá rozhodnutí v jiné právní věci vyplývající z občanskoprávních vztahů, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení. Ustanovení § 46 odst. 2 s. ř. s. spolu s ustanovením § 82 odst. 3 o. s. ř. zde upravují zachování práva stěžovatele plně v souladu s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, kdy “každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu“, neboť, jak již bylo výše uvedeno, řídil-li by se stěžovatel poučením a podal-li by žalobu podle o. s. ř. v téže věci do 1 měsíce od právní moci usnesení, procesní a hmotněprávní účinky zahájení řízení v tomto případě by nastaly již ke dni, kdy došla soudu žaloba pravomocně odmítnutá soudem, který rozhoduje věci správního soudnictví.

K návrhu stěžovatele, aby Nejvyšší správní soud usnesení městského soudu zrušil a věc postoupil Obvodnímu soudu pro Prahu 1 jako soudu příslušnému, Nejvyšší správní soud uvádí, že tento postup s. ř. s. neumožňuje.

Po přezkoumání kasační stížností napadeného rozhodnutí Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že rozhodnutí městského soudu o odmítnutí žaloby není nezákonné, neboť městský soud postupoval v souladu s ustanovením § 46 odst. 2 s. ř. s., když návrh odmítl a v usnesení o odmítnutí navrhovatele poučil, že do jednoho měsíce od právní moci usnesení může podat žalobu a ke kterému věcně příslušnému soudu. S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.) a žalovanému náklady řízení nevznikly, proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 30. března 2007

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu